

اخبار کوتاه

چراغ قرمز بورس

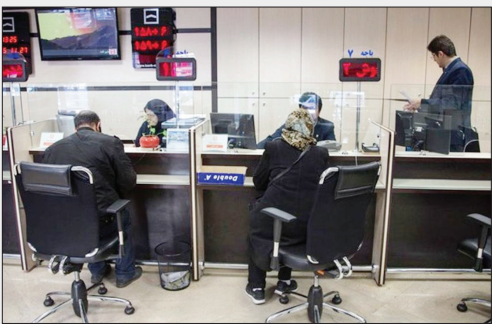

در جریان دادوستدهای روز گذشته بازار سرمایه تعداد ۶ میلیارد و ۹۲۳ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۷ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان در ۷۷۹ هزار نوبت مورد دادوستد قرار گرفت و شاخص بورس با افت ۳۷ هزار و ۶۲۱ واحدی در ارتفاع یک میلیون و ۱۳۵ هزار و ۳۸۸ واحد قرار گرفت. بیشترین اثر منفی بر افت داماسنج بازار سهام در روز جاری به نام نمادهای صنایع پتروشیمی خلیج فارس، فولاد مبارکه اصفهان و ملی صنایع مس ایران شد و در مقابل نمادهای معاملاتی تولیدی فولاد سپید فراب کویر، پتروشیمی شازند و ملی کشت و صنعت و دامپروری پارس با رشد خود مانع افت بیشتر شاخص بورس شدند. شاخص های اصلی بازار سرمایه هم روزی منفی را پشت سر گذاشتند؛ به طوری که شاخص قیمت (وزنی-ارزشی) ۹۸۱۷ واحد، کل (هم وزن) ۷۰۱۸ واحد، قیمت (هم وزن) ۴۵۹۰ واحد، آزاد شناور ۴۲۴۰ واحد و شاخص های بازار اول و دوم ۳۱۵۸ و ۶۱۹۵ واحد افت کردند. در بازارهای فرابورس ایران هم با معامله یک میلیارد و ۵۰۴ میلیون ورقه به ارزش ۴ هزار و ۶۰۵ میلیارد تومان در ۴۰۳ هزار نوبت، آیفکس ۲۹۴ واحد افت کرد و در ارتفاع ۱۷ هزار و ۱۳۹ واحد قرار گرفت. در این بازار هم امروز بیشترین اثر منفی بر شاخص فرابورس به نام نمادهای معاملاتی پلیمر آریاساسول، فولاد هرمزگان جنوب و سنگ آهن گهر زمین شد و در مقابل نمادهای معاملاتی توزیع دارو پخش، قاسم ایران و مجتمع صنایع لاستیک یزد بیشترین اثر مثبت را بر این شاخص به نام خود ثبت کردند.

کارت خرید حذف می شود

رئیس کل بانک مرکزی از «رونامایی پروژه استفاده از موبایل برای تراکنش های خرید در فروشگاه ها و حذف تدریجی کارت خرید» خبر داد. عبدالناصر همتی در صفحه شخصی اینستاگرام خود نوشت: «بانک مرکزی، به منظور ایجاد تسهیل در پرداخت های الکترونیکی، به زودی از پروژه استفاده از موبایل برای انجام تراکنش های خرید در فروشگاه ها و لذا حذف تدریجی استفاده از فیزیک کارت خرید رونمایی می کند.» وی ضمن اعلام این خبر گفت: «این روش پرداخت، با استانداردهای معتبر بین المللی سازگار است و به صورت کامل امن. این امکان را فراهم می کند که مشتریان بانک ها بتوانند با وارد کردن مشخصات کارت های خود به درون موبایل، بدون تماس با کارخوان، تراکنش های لازم را انجام دهند.» رئیس کل بانک مرکزی افزود: «تراکنش های خرید، با استفاده از موبایل، علاوه بر سهولت کاربری می تواند در رعایت پروتکل های بهداشتی در شرایط کرونایی مفید و موثر باشد.»

بانک ها چقدر وام داده اند؟

بررسی عملکرد بانک ها و موسسات اعتباری کشور بیانگر این است که مبلغ کل تسهیلات اعطایی در آذر سال جاری در مقایسه با اسفند سال گذشته رشد ۳۰/۸ درصدی داشته است. طبق اطلاعات منتشر شده از سوی بانک مرکزی تسهیلات اعطایی بانک ها و موسسات اعتباری تا پایان آذر اسفند معادل ۲۱۰۴ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان بوده که نسبت به اسفند سال گذشته به رشد ۲۰/۸ درصدی مواجه شده است. همچنین، تسهیلات قرض الحسنه ۸/۷ درصد از کل تسهیلات اعطایی بانک ها و موسسات اعتباری قرض الحسنه را تشکیل داده و حجم عمده عملکرد تسهیلاتی بانک ها مربوط به مراحجه با ۲۵/۶ درصد و فروش اقساطی با ۲۵/۴ درصد است. به لحاظ عددی در پایان آذر سال جاری ۱۸۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان از کل تسهیلات اعطایی بانک ها و موسسات اعتباری کشور قرض الحسنه بوده که این میزان نسبت به اسفندماه سال گذشته، ۵۸/۵ درصد رشد را نشان می دهد. از سوی دیگر، بانک های تجاری در کل ۳۳۶ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان تسهیلات پرداخت کرده اند که با رشد ۲۴/۶ درصدی مواجه شده و سهم وام های قرض الحسنه از این میزان تسهیلات ۴۵ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان است که اعطای این وام از سوی بانک های تجاری در پایان سال گذشته ۷۸/۴ درصد افزایش یافته است. گفتنی است؛ ۱۲/۴ درصد از وام های بانک های تجاری را قرض الحسنه تشکیل می دهد. بررسی عملکرد بانک های تخصصی در پرداخت تسهیلات تا پایان آذر سال جاری نشان دهنده این است که تسهیلات اعطایی با ۱۴/۷ درصد افزایش از رقم ۳۲۰ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان به عدد ۳۶۸ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان رسیده است که سهم تسهیلات قرض الحسنه از این میزان تسهیلات اعطایی بانک های تخصصی معادل ۱۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان بوده که با افزایش ۵۲/۴ درصدی در مقایسه با سال گذشته مواجه شده است. طبق گزارش ها، بررسی تسهیلات اعطایی بانک های غیر دولتی و موسسات اعتباری در پایان آذر اسفند نشان می دهد که تسهیلات این بانک با ۳۷/۴ درصد رشد به رقم ۱۳۹۹ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان رسیده است و سهم تسهیلات قرض الحسنه از این میزان تسهیلات ۵/۵ درصد (۱۱۹ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان) بوده که اعطای این نوع تسهیلات در این نوع بانک ها در آذر اسفند ۵۳ درصد رشد داشته است.

«فرهیختگان» بررسی کرد

فاصله زیاد سناریوهای حقوق کارگری ۱۴۰۰

آسیب قابل توجهی دیده است، بنابراین بدون پوشش ماندن یا تامین نشدن ۵۰ درصد از هزینه های سبد معیشت اگرچه یک واقعیت انکارناپذیر است، اما از طرف دیگر ممکن است فشار بیش از حد به طبقه کارفرمایی هم با افزایش هزینه ها منجر به توقف بسیاری از فعالیت های صنعتی و خدماتی کشور شود، ثانیا اگرچه در سال های همراه تحریم های شدید و همزمان با تورم داخلی ۳۰ تا ۴۰ درصدی، سطح پوشش دستمزدها نسبت به سبد معیشت به طور قابل توجهی کاهش یافته، اما در سال های بعد با کاهش سطح تحریم ها و البته با کاهش تورم، برخی تلاش ها در راستای ترمیم هرچند جزئی قدرت خرید کارگران انجام شده است که شاید بهتر بود این تلاش ها با قوت بیشتری انجام می شد، البته بیان این مطالب به معنی حمایت بی چون و چرا از طبقه کارفرمایی نیست، بلکه هدف این است که دولت هم مطابق این واقعیت باید یکسری بسته های حمایتی برای کارگران عمدتاً بخش خصوصی به سطح معیشت آنان در وضعیت نامناسب تری نسبت به بخش های دولتی قرار دارد، طراحی و اجرا کند تا علاوه بر ترمیم بخشی از قدرت خرید کارگران، کمی هم از فشار مالی روی کارفرمایان برداشته شود.

دستمزد سال آینده

بیش از ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان نیست

محد عطاردیان، نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار در گفت و گو با «فرهیختگان» در مورد سبد معیشتی و تعیین هزینه آن توضیح می دهد: «در کشور ما با شرایط اقتصادی پیچیده حاکم بر آن، کارگر تامین معیشتی و همچنین شغلی ندارد و در عین حال کارفرمایان نیز امنیت شغلی ندارند. بنابراین فراتر از تعیین دستمزد و اینکه کارفرما مقصر است یا کارگر، با بحران اقتصادی روبه رو هستیم. اقتصاد بیمار کشور، کارگر و کارفرما را گرفتار کرده و در برخی موارد شاهد هستیم که کارفرما علی رغم میل باطنی اقدام به تعطیلی یا تعدیل نیرو کرده است.» عطاردیان در مورد رقم حدودی دستمزد پایه می گوید: «بعضی کارفرماها از پس دستمزد پایه سال جاری که بین ۲ میلیون و ۷۰۰ تا ۳ میلیون تومان است هم بر نمی آیند، حالا فرض کنید حداقل دستمزد دو برابر یا چند برابر شود، دیگر کارگاه نمی تواند ادامه دهد.» این نماینده کارفرمایی ادامه می دهد: «برخی سال ها تا ۳۰ درصد افزایش حداقل دستمزد را داشته ایم اما باز هم هزینه زندگی کارگران تامین نشده است، بنابراین اینجا وظیفه دولت است که اقلام و کالاهای اساسی به مردم برساند.» عطاردیان در نهایت اضافه می کند: «تسلیم کردن حداقل دستمزد با شرایط اقتصادی کشور بسیار سخت است اما نمی توان انتظار بیش از ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان را به عنوان حقوق کارگری برای سال آینده تصور کرد. بابت این رقم نباید کارفرما مواخذه شود چرا که کارفرما هم مانند باقی عوامل اقتصادی درگیر مشکلات اقتصادی و ... است.»

قلم کالا در سال جاری را محاسبه کنند و ببینند که آیا به رقمی نزدیک به ۱۰ میلیون تومان می رسند یا خیر. به عنوان نمونه قیمت گوشت در سبد تعیین دستمزد سال ۹۹ حدود ۷۵ هزار تومان در نظر گرفته شده بود، در حالی که الان هیچ گوشتی پایین تر از ۱۳۰ هزار تومان نداریم، بنابراین با توجه به هزینه ها همین رقم ۹ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان اعلام شده از سوی کمیته های کارگری درست و منطقی است.»

دو ایراد اساسی در تعیین دستمزد کارگران

هادی ابوی با انتقاد از تعیین دستمزد و هزینه معیشت در اسفندماه توضیح داد که معمولاً دولت ها در اسفندماه با عرضه و تزریق بسیاری از کالاها در بازار اقدام به کاهش یا مهار برخی قیمت ها به طور موقت می کنند و بعد از آن در فروردین ماه شاهد افزایش مجدد قیمت ها هستیم، مثلاً در سبد معیشت سال جاری قیمت هر کیلو برنج به عنوان قوت اصلی کارگران هشت هزار و ۹۰۰ تومان در نظر گرفته شد و این در حالی بوده که قیمت برنج در ادامه سال ۹۹ به بالای ۲۰ تا ۲۵ هزار تومان رسیده است. در واقع در اسفندماه به دلیل تامین نیازهای مردم به طور موقت دولت ها اقدام به سرنگونی قیمت ها در بازار می کنند که همین مساله ممکن است سبد معیشتی غیر واقعی را تعیین کرده و همان علی اصلی، دیگر فعال کارگری با انتقاد از ترکیب شورای عالی کار، خواهان اضافه کردن تبصره ای به قانونی شورای عالی کار شده و گفته است: «ترکیب کمیته دستمزد بسیار نابرابر است و تعداد نماینده های کارفرمایی دو برابر کارگری است. در واقع در سال های اخیر دولتی ها به کمیته نفوذ کرده و فرق چندانی بین نماینده های کارفرمایی و دولتی نیست؛ مثلاً در سال جاری یکی از نماینده های کارفرمایی از انفاق بازرگانی آمده که در واقع تحت نظر وزارت صمت است. همین دخالت های دولتی هاست که نمی گذارد کارگران به حق اصلی خود برسند.» وی ادامه داده است: «در سال گذشته مصوبه حداقل دستمزد کارگری به هیچ وجه از نسبی نماینده های کارگری امضا نشد، اما به دلیل امضای سه عضو کارفرمایی و سه عضو دولتی آن مصوبه با اکثریت اعضا به اجرا درآمد. بنابراین لازم است به ماده ۱۶۷ قانون کار تبصره ای اضافه شود تحت این عنوان که اگر نماینده های کارگری صورت جلسه کمیته دستمزد را امضا نکردند، آن صورت جلسه قابلیت اجرایی نداشته باشد.»

کارفرمایان زیر تیغ تورم

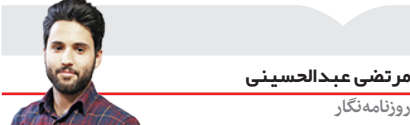
بررسی ها نشان می دهد با همه انتقادهایی که به دولت و کارفرمایان در موضوع تعیین حداقل دستمزدها وجود دارد، دومورد را نباید از نظر دور داشت؛ اولی طی ۶ سال اخیر اقتصاد ایران با دو تکانه عظیم ارزی مواجه شده، تکانه هایی که بخش کارفرمایی کشور از ترکش های آن

یکسان» هزینه کرده اند. این در حالی است که بسیاری از کالاهای مورد استفاده خانوارهای کارگری تورم های بسیار بیشتری را نیز تجربه کرده اند. بر همین اساس روز گذشته یکی از نماینده های کارگری میانگین هزینه معیشت خانوارهای کارگری در ایران را ۹/۲ میلیون تومان اعلام کرد که رشد صد درصدی نسبت به هزینه معیشت سال جاری را نشان می داد. هادی ابوی، دبیرکل کانون عالی انجمن های کارگران در این مورد این چنین توضیح داد: «بررسی های میدانی کمیته های کارگری نشان می دهد که میانگین هزینه های معیشتی حدود ۱۰ میلیون تومان است. البته ما منتظر اعلام نظر نماینده های کارفرمایی و همچنین اعلام نرخ نهایی تورم ازنسوی مرکز آمار و بانک مرکزی هستیم، اما آنا نیزهای کمیته های کارگری در همین حدود است. این رقم از بررسی های استانی استخراج شده و هرکس مخالف آن است می تواند اجناس ارزان تر را در واقعیت به ما نشان دهد.»

۵۰ درصد هزینه سبد معیشت تامین نمی شود یکی از نکات قابل تامل در موضوع حقوق و دستمزد کارگران، عدم تطابق سطح دستمزدها با هزینه های سبد معیشت است. در این زمینه بررسی های تطبیقی از مقایسه هزینه سبد معیشت (برای خانوار ۳/۳ نفر) و میزان حقوق یک کارگر متاهل (دارای دو فرزند) نشان می دهد در سال ۸۴ دستمزد کارگران متاهل ۶۶ درصد از هزینه سبد معیشت آنان را پوشش می داد که این میزان تا سال ۸۹ به ۹۷ درصد رسیده است. اما با وقوع تکانه های ارزی در تحریم های سال های ۹۰ و ۹۱ ابتدا این میزان در سال ۹۰ به ۵۳ درصد، تا سال ۹۱ به ۴۴ درصد و تا سال ۹۲ نیز به ۴۱ درصد رسید. اما همان طور که اعداد و ارقام جدول نشان می دهند نسبت دستمزد کارگران به پوشش سبد معیشت در سال ۹۳ به ۵۰ درصد، در سال ۹۴ به ۴۴ درصد، در سال ۹۵ به ۵۲ درصد، در سال ۹۶ به ۵۱ درصد و در سال ۹۷ نیز به ۵۶ درصد رسیده بود. با وقوع تکانه های ارزی سال ۹۷ بازم نسبت دستمزد به پوشش سبد معیشت کارگران از ۵۰ تا ۵۵ درصدی به ۳۱ درصد تا پایان سال ۹۷ رسید که این میزان بازم با تعیین رقم دستمزد سال ۹۸ به ۵۴ درصد رسیده است. این نسبت همچنین در سال ۹۹ با افزایش چهار درصد به رقم ۵۸ درصد رسیده است. البته این رقم در حالی است که سبد معیشتی طی سال جاری رشد بسیار زیادی کرده و حداقل حقوق پرداختی در سال جاری بعید است که حتی ۵۰ درصد هزینه خانوارها را پوشش دهد. اگر میانگین هزینه معیشت کشور را بین هشت تا ۱۰ میلیون تومان در نظر بگیریم و همچنین با پوشش حدود ۵۰ تا ۵۵ درصد حداقل دستمزد از این سبد، می توان برآورد کرد که حداقل حقوق کارگری (دارای دو فرزند) در سال ۱۴۰۰ بین چهار میلیون و ۲۰۰ تا پنج میلیون تومان خواهد بود.

خط فقر ۱۰ میلیون تومانی را بانک مرکزی اعلام کرد علی اصلائی، عضو کانون عالی شوراهای اسلامی کار در این مورد گفت: «میانگین قیمتی بسیاری از اقلام در ۶ ماهه ابتدایی ۹۹ با ۶ ماهه بعدی بسیار متفاوت است و تورم بالایی را نشان می دهد. بانک مرکزی خط فقر را

در ماه گذشته ۱۰ میلیون تومان اعلام و ظاهراً این خبر را حذف کرده است. هزینه ها ممکن است از این رقم نیز بالاتر باشد، یعنی اگر سبد معیشتی موجود در تبصره ۲ ماده ۴۱ قانون کار را بررسی کنیم، ممکن است حتی با سبد گران تر از ۱۰ میلیون تومان برخورد کنیم. این مساله نشان می دهد کارگران حدود هفت میلیون تومان برای گذران زندگی خود کمبود داشته و تنها به اندازه گذران ۱۰ روز از زندگی خود حقوق دریافت می کنند.» وی ادامه می دهد: «در سبد معیشتی حدود ۳۳۰ قلم کالا تعریف شده بود که در سال ۹۶ به ۳۳ قلم تقلیل پیدا کرد. اصلاً نیازی به ورود نماینده های کارگری نیست و کارفرماها و دولتی ها می توانند افزایش قیمت و هزینه ریبالی این ۳۳

مر تاضی عبدالحسینی

روزنامه نگار

دو ماه پایانی سال مقطع سرنوشت ساز بسیاری از خانوارهای کشور است. در این مقطع جلسات کمیته دستمزد شورای عالی کار برای تعیین هزینه سبد معیشت و همچنین حقوق پایه برگزار می شود که نتیجه آن دخل و خرج ۱۳ میلیون خانوار کارگری کشور و چند هزار کارفرما را تحت تأثیر قرار می دهد. حداقل حقوق و دستمزد کارگری در سال جاری (فرد دارای دو فرزند) در حدود ۲ میلیون ۹۰۰ هزار تومان بوده که حدود ۵۸ درصد سبد معیشت را پوشش می داد، اما با افزایش سرسام آور قیمت ها از همان ابتدای سال، به زعم نماینده های کارگری این پوشش به حدود ۳۰ درصد رسیده است. محاسبات نماینده های کارگری هزینه سبد معیشت در سال جاری را که ملاک اصلی تعیین دستمزد پایه برای سال آینده است، ۹ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان تخمین می زنند. این رقم براساس ۳۳ قلم کالای موجود در سبد معیشت و از قیمت گیری استانی و کشوری به دست آمده است. در صورت پذیرش این عدد در کمیته دستمزد و پوشش ۵۰ درصدی حقوق پایه (میانگین سال های اخیر) می توان انتظار حقوق ۴ میلیون و ۶۰۰ هزار تومانی را برای سال ۱۴۰۰ داشت. این در حالی است که محمد عطاردیان، تولیدکننده و نماینده کارفرمایان در شورای عالی کار با تأکید بر این نکته که نه کارگر مقصر است و نه کارفرما، می گوید: «باتوجه به شرایط اقتصادی نمی توان انتظار رقمی بیش از ۴ تا ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان را به عنوان حقوق سسال آینده داشت.» علی اصلائی و هادی نبوی، از نماینده های کارگری در شورای عالی کار و انجمن کارگران ایران، با منطقی خواندن رقم حدود ۱۰ میلیون تومان برای سبد معیشت دو انتقاد جدی درمورد ترکیب شورای عالی کار و همچنین تعیین هزینه معیشت در اسفندماه هرسال دارند. به زعم ایشان، در اسفندماه با تزریق کالاها ازنسوی دولت برخی قیمت ها به صورت موقت کاهش پیدا کرده و همین عامل برآورد غیردقیق سبد معیشت در این ماه می شود.

آغاز چانه زنی های کارگری

طبق سرنوات گذشته هرساله سبد معیشت کارگران در کمیته مزد نهایی و ملاک شورای عالی کار برای چانه زنی مزدی قرار می گیرد. معمولاً کمیته دستمزد از دی ماه آغاز به کار می کند و تا اواخر بهمن یا اوایل اسفند عدد و رقم سبد معیشت کارگران تعیین می شود. طی سالیان اخیر بین ۵۰ تا ۵۵ درصد سبد معیشت به عنوان حداقل حقوق کارگری در نظر گرفته شده است، بنابراین براساس قانون کار کشور، نماینده های کارگری و کارفرمایی و همچنین نمایندگان دولت دوبر باید با یکدیگر به توافق برسند. این نمایندگان ابتدا باید بر رقم هزینه سبد معیشت توافق کرده و سپس چانه زنی ها برای تعیین دستمزد پایه با ملاک قرار دادن همان سبد معیشت آغاز می شود. پنجم اسفند سال ۹۸ در آخرین جلسه کمیته مزدی نمایندگان کارگری حداقل رقم سبد معیشت کارگران را پنج میلیون و ۵۰۰ هزار تومان می دانستند، اما با فشار نمایندگان دولت و کارفرمایان در نهایت اعضای کمیته دستمزد بر رقم چهار میلیون و ۹۴۰ هزار تومان برای سبد معیشت خانوار چهارنفره کارگری موافقت کردند. این رقم ملاک تعیین دستمزد سال ۹۹ قرار گرفت که در نهایت حقوق کارگران با افزایشی نزدیک به ۲۶ درصد مورد قبول جامعه کارگری نبود و عدد دستمزد در بهترین حالت به نزدیک سه میلیون تومان رسید. همین باعث شد کارگران سال خود را با عقب ماندگی مزدی شروع کنند. چانه زنی ها برای تعیین دستمزد سال ۱۴۰۰ نیز از دی ماه آغاز شده، اما ظاهراً نمایندگان کارگری و کارفرمایی همچنان بر رقم هزینه سبد معیشت به توافق نرسیده اند و صرفاً اظهار نظر های شخصی از گوشه و کنار این جلسات بیرون می آید.

در این خصوص گفت و گویی با هادی ابوی، دبیرکل کانون عالی انجمن های کارگران ایران داشتیم که درمورد جلسات کمیته دستمزد گفت: «کمیته مزد یکی از کمیته های زیرشاخه ای شورای عالی کار است که این جلسه قرار است هفته آینده برگزار شود. البته دو کمیته دستمزد در این زمینه وجود دارد؛ یکی از آنها کمیته مزد زیرشاخه شورای عالی کار است که دوجلسه آن برگزار شده و دیگری کمیته دستمزدی است که درون هر تشکلی - مثلاً تشکل کارگران - وجود دارد و به صورت مرتب برگزار شده است.»

اعلام هزینه سبد معیشت کارگری؛ ۱۰ میلیون تومان

همزمان شیوع ویروس کرونا، شد زیاد تورم و تحریم های و عدم مدیریت دولت باعث شد گرانی ها افسارگسیخته پیش روند و مشکلات معیشتی کارگران چندین برابر شوند، به طوری که به اعتقاد نمایندگان کارگران، جامعه کارگری برای تامین معاش خانواده خود با مشکلات متعدد روبه رو هستند و دستمزد فعلی صرفاً جوابگوی ۲۰ تا ۳۰ درصد هزینه های زندگی آنهاست. گزارش های مرکز آمار نیز گویای همین مسائل است، براساس اطلاعات ارائه شده تورم نقطه ای در دی ماه به عدد ۴۶/۲ درصد رسیده، یعنی نرخ افزایشی در دی ماه به طور میانگین ۴۶/۲ درصد بیشتر از دی ماه سال قبل برای خرید یک مجموعه کالاها و خدمات